

Zprávy, informace, oznámení

Slavnostní akty v aule Filozofické fakulty UP

Ve čtvrtek 23. 3. 2000 proběhnou v aule FF UP od 14 hodin dva slavnostní akty: předání jmenovacích dekretů docentům, kteří se habilitovali na Cyrilometodějské teologické fakultě, Lékařské fakultě, Filozofické fakultě, Přírodovědecké fakultě a Fakultě tělesné kultury UP, a promoce absolventů doktorského studijního programu Lékařské fakulty, Filozofické fakulty, Přírodovědecké fakulty, Pedagogické fakulty a Fakultě tělesné kultury UP.

Dekrety docentů převzou: doc. PhDr. František X. Halas, CSc. (v oboru teologie), doc. MUDr. Jan Dostalík, CSc. (v oboru chirurgie), doc. MUDr. Dagmar Koukalová, CSc. (v oboru lékařská mikrobiologie), doc. MUDr. Michal Mayer, CSc. (v oboru neurologie), doc. MUDr. Vlastimil Procházka, Ph.D. (v oboru vnitřní nemoci), doc. PhDr. Mojmír Grygar, CSc. (v oboru dějiny české literatury), doc. PhDr. Tomáš Hlobil, CSc. (v oboru teorie literatury), doc. Mgr. Jiří Chalupa, Dr. (v oboru obecné dějiny), doc. PhDr. Hana Myslivečková, CSc. (v oboru dějiny výtvarných umění), doc. Eduard Nižňanský, CSc. (v oboru obecné dějiny), doc. PhDr. Alena Plháková, CSc. (v oboru klinická psychologie), doc. Ing. Pavel Hradil, CSc. (v oboru organická chemie), doc. RNDr. Jaroslav Starý, Dr. (v oboru zoologie) a doc. Dr. nauk Med. Jan Szczegielniak (v oboru kinantropologie).

Promováni budou tito absolventi doktorského studijního programu: RNDr. Tomáš Adam (lékařská chemie a biochemie, LF), Mgr. Jiří Drábek (buněčná a molekulární biologie, LF), Mgr. Petr Kopeček (buněčná a molekulární biologie, LF), MUDr. František Kopřiva (pediatrie, LF), Mgr. Jiří Slanina (lékařská chemie a biochemie, LF), MUDr. Vladimír Študent

(chirurgické obory, LF), RNDr. Josef Tomandl (lékařská chemie a bichemie, LF), PhDr. Petr Hanuška (česká literatura, FF), PhDr. Bohumíra Lazarová (pedagogická psychologie, FF), Mgr. Jan Malura (česká literatura, FF), Mgr. Daniel Marek (politologie, FF), Mgr. Irena Orszulíková (německý jazyk, FF), PhDr. Svatopluk Pastyřík (český jazyk, FF), Mgr. Eva Slavíčková (teorie a dějiny hudby, FF), PhDr. Peter Weiss (klinická psychologie, FF), Mgr. Lumír Gvoždík (zoologie, PřF), Mgr. David Jirovský (analytická chemie, PřF), Mgr. Miroslav Kotle (algebra, PřF), Mgr. Bohumil Krajc (matematická analýza, PřF), Mgr. Martin Adam Lysák (botanika, PřF), Mgr. Vladimír Slezák (algebra, PřF), Mgr. Miroslav Zeidler (botanika, PřF), PaedDr. Petr Matuška (speciální pedagogika, PdF), PaedDr. Anna Stopenová (pedagogika, PdF), Mgr. Milan Kolář (kinantropologie, FTK), PaedDr. Petr Kolisko (kinantropologie, FTK), Mgr. Radim Šlachta (kinantropologie, FTK).

-red-

Fischerovská přednáška v roce 2000

Letos v listopadu se bude konat přednáška k počtům J. L. Fischera, která se uskutečňuje jednou ročně jako projev ocenění významu osobnosti prvního rektora obnovené olomoucké univerzity. K jejímu přednesení vybere k tomu účelu jmenovaná univerzitní komise významnou českou či zahraniční osobnost z kterékoliv vědní oblasti. **Návrh na kandidáta přednášky s jeho stručným zdůvodněním může podat kterýkoliv člen akademické obce prorektorovi UP pro vědeckobadatelskou činnost do 15. 5. 2000.**

Členy výběrové komise jsou prorektor pro vědeckobadatelskou činnost a zástupci všech fakult. Komise tajným hlasováním zvolí tři kandidáty a na první místo zařadí toho, který obdržel nejvíce hlasů. Kandidát, jenž byl navržen výběrovou komisí, bude oznámen Vědecké radě UP, která vyjádří svůj souhlas s navrženým kandidátem hlasováním.

Doc. M. Mašláň, CSc.,
prorektor pro vědeckobadatelskou činnost

Vědecká rada UP projednala deset návrhů výzkumných center

Dokončení ze str. 1

cí rovněž studia areálu slovanských zemí a střední Evropy ve vztahu k celoevropským a světovým kulturním strukturám (bližší informace viz na str. 3). Třetím je **Centrum pro srovnávací kulturní studia**. Předmětem výzkumu tohoto centra je kultura anglofonního světa, recepce této kultury v českém prostředí v historické perspektivě a zkoumání významných kulturních rozdílů. Řešitelem projektu je prof. J. Jařab, CSc., kromě UP se na založení tohoto centra mají podílet MU v Brně, Univerzita Matěje Béla v Banské Bystrici a Česká a slovenská asociace amerikanistů. Konečně čtvrtým projektem vzešlým z FF UP je **Centrum lingvistické a kulturní antropologie**. Centrum se chce zaměřit na výzkum intuitivně získané mluvenostní a komprehensivní kompetence rodilých mluvčích českého jazyka ve výjvoevém pohledu, výzkum pasivního bilingvismu čeština – slovenština a zjišťování role sociokulturních faktorů v pasivním bilingvismu a při osvojování druhého jazyka. Řešitelem projektu je prof. J. Kofenský, DrSc., a dalšími zakládajícími organizacemi centra mají být Ostravská univerzita, UK, Prešovská univerzita a Univerzita M. Béla v Banské Bystrici.

CMTF UP podala jediný projekt výzkumného centra – **Centrum pro práci s patristickými, středověkými a renesančními texty**, jehož cílem je vytvořit mezioborový badatelský tým zabývající se patristickými, středověkými a renesančními texty, složený z klasických filologů, historiků filozofie a teologie. Řešitelkou projektu je doc. L. Karfíková, kromě UP se má na založení tohoto centra podílet Ústav pro klasická studia AV ČR a Ústav klasických studií FF MU v Brně.

Dva projekty výzkumných center předložila PdF UP. Jedná se o **Výzkumné centrum školské integrace a inkluze zdravotně postižených**, jehož cílem je prostředky aplikovaného výzkumu působit na sledování a ovlivňování změn pojetí základního paradigmatu speciální pedagogiky pro příští desetiletí. Řešitelem tohoto projektu je PaedDr. J. Michalík, spoluzakladatelem centra má být Sbor zástupců organizací zdravotně postižených v Praze. Druhým projektem PdF UP je **Regionální centrum empirických pedagogických výzkumů**, jenž by se mělo zaměřit na evaluační

pedagogické výzkumy a výzkumy metodologické. Řešitelem tohoto projektu je doc. M. Chráska, CSc., zakládajícími organizacemi centra by se kromě UP mělo stát Centrum pro další vzdělávání učitelů MU v Brně, Školský úřad v Prostějově a Česká školní inspekce (Olomouc).

Průměrný věk vědeckých pracovníků většiny z těchto deseti navrhovaných center se pohybuje v rozmezí 38 až 44 let, což zřejmě není příliš v souladu s jedním z cílů programu *Výzkumná centra*, totiž zvýšením podpory mladých výzkumných pracovníků. Výjimku tvoří pouze návrh výzkumného centra LF (průměrný věk vědeckých pracovníků 31,3 let), projekt prof. Lebedy z PřF UP (průměrný věk vědeckých pracovníků pouze 27,6 let), návrh výzkumného centra CMTF (průměrný věk kmenových pracovníků 30,9 let) a projekt výzkumného centra řešitele PaedDr. J. Michalíka z PdF UP (průměrný věk spoluřešitelů 34 let).

Podle posledních informací z úseku prorektora pro vědeckobadatelskou činnost byl projekt Výzkumného centra pro studium emigrace spojen s projektem Výzkumné centrum pro srovnávací kulturní studia. Výsledkem tohoto spojení je návrh na zřízení Centra pro srovnávací kulturní studia a problematiku exilu, jehož řešitelem je prof. J. Jařab, CSc.

Projekt Centrum lingvistické a kulturní antropologie (FF UP) byl svými navrhovateli stažen. Rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., tedy ve středu 15. 3. podepsala návrhy osmi výzkumných center vzešlých z UP, které byly ve čtvrtek 16. 3. v časných ranních hodinách odeslány prostřednictvím zvláštního kurýra na MŠMT k dalšímu posouzení.

-raf-

Beseda s I. M. Jirousem

Na čtvrtek 23. 3. připravila Katedra českého jazyka a literatury PdF UP další z cyklu besed *Rozpravy o literatuře*, tentokrát s básníkem Ivanem M. Jirousem. Začátek je v 9. 45 na Katedře ČJL PdF UP.

-red-

Jen několik řádků

Úhel pohledu

Od obnovení olomoucké univerzity troá v její obci nejednotná představa o vztahu mezi výukovými a vědeckovýzkumnými aktivitami, o jejich významu a úloze v životě a vývoji fakult a celé UP. Stále existují dva krajní pohledy a nedávno se setkaly na stranách Žurnálu UP (č. 16, str. 8):

a) *vysookoškolský pedagog je vědec; jeho jméno se objevuje v Citačním indexu, což znamená, že svými vědeckými výsledky přispívá světové vědě a studenty vyučuje svému oboru na úrovni současné doby. Univerzita a fakulta bez vědeckého výzkumu by byla něco jako „průmyslovka“ nebo „učitelák“;*

b) *vysookoškolský pedagog je učitel; je tu proto, aby vyučoval, a ne aby cokoli zkoumal, bádál a publikoval, dokonce v zahraničí. Univerzita a fakulta je škola a žádný výzkumný ústav.*

Mezi těmito krajními typy *vysookoškolských pedagogů* jsou ovšem typy *přechodné* (a je jich určitě většina), u nichž *převažuje troale nebo přechodně jedna aktivita nad druhou. Nahlédnutí do zákona o vysokých školách a do Statutu UP by mohlo zjednat jasno, pokud jde o obecné povinnosti vysookoškolského učitele. Nicméně každá fakulta a pracoviště má pochopitelně tendenci interpretovat obě právní normy tak trochu po svém, ke svému prospěchu, s ohledem ke svému specifickému „poslání“.*

Diskuse o tom by možná byla zajímavá a třeba i bouřlivá, leč domnívám se, že kardinální otázka v současné době je přece jen z jiného soudku: jakými aktivitami a výsledky získává univerzita (fakulta) největší kredit v zahraničí? Kudy, skrze které aktivity nejlépe k Evropské unii? Správnou odpověď hledáme ve srovnání našich individuálních představ se zkušenostmi zahraničních vysokých škol. Pejme se tedy těch, kdo tam dlouho žili a pracovali.

M. Hejtmánek

Zprávy, informace, oznámení**IASPM hledá nové členy**

Na konci zimního semestru proběhla na Katedře muzikologie FF UP ustavující konference české pobočky Mezinárodní asociace pro studium populární hudby (International Association for Study of Popular Music – IASPM). Její účastníci zde mj. zvolili nové vedení české pobočky, vytyčili hlavní cíle práce pobočky a navázali kontakt s mezinárodními strukturami IASPM. Hlavním motivem setkání byla snaha po uznání populární hudby jako fenoménu znatelně zasahujícího do mnoha oblastí života naší společnosti, fenoménu, který je nutno teoreticky reflektovat.

Asociace chce vyzvat co nejširší část akademické obce k účasti na výzkumu problematiky populární hudby. K úspěšnému zvládnutí tohoto úkolu je nutná spolupráce odborníků nejen z řad muzikologů, ale také sociologů, psychologů, historiků, amerikanistů atd.

Neméně relevantní je i pomoc posluchačů a příznivců této hudby, nakloněných diskusi.

IASPM je autonomní, nezisková instituce sdružující badatele, hudebníky, novináře, pedagogy i obchodníky z více než 36 zemí z celého světa. Jejím hlavním posláním je organizace a podpora studia populární hudby. Za tímto účelem vydává časopis, pořádá semináře, konference aj. O historii ale i žhavé současnosti sdružení se můžete informovat na internetu: <http://www.gl.shuttle.de/rpm/iaspm/>.

Mezinárodní časopis Review of Popular Music má adresu: <http://www.gl.shuttle.de/rpm/> a časopis české pobočky (starší čísla): <http://www.phil.muni.cz/music/iaspm/>.

Zájemci o účast v IASPM se mohou hlásit u Mgr. H. Pavličkové na Katedře muzikologie FF UP nebo na e-mailové adrese pavlici@risc.upol.cz.

Stručně

Francouzské centrum v Olomouci a Unie výtvarných umělců Olomoucka jsou pořadatelé výstavy, která byla otevřena za účasti kurátora výstavy Dr. P. Chalupy (NG Praha) 16. 3. v Galerii G (Dolní nám. 7) pod názvem **Jaké to bylo?** (20. století ve francouzské politické kariatuře). Výstava potrvá do 2. 4.

Ve čtvrtek 16. 3. přednášel v sále Centra Aletti děkan Evangelické teologické fakulty UK prof. P. Filipi na téma **Současné trendy v českém protestantském reformismu**.

Katedra teorie a dějin výtvarného umění FF UP pořádala ve čtvrtek 16. 3. přednášku Mgr. O. Jakubce na téma **Veduta jako specifický pramen pro poznání architektury a záměrů objednavatele**.

Pozvánka na přednášku

Olomoucká pobočka Literárněvědné společnosti vás zve ve čtvrtek 23. 3. 2000 v 18.30 hod. do posluchárny č. 7 Filozofické fakulty UP (Křížkovského 10) na přednášku PhDr. V. Křivánka, CSc. (PdF UK, ÚČL AV ČR Praha) na téma *Funkce folklóru ve Skácelově básnickém světě*.

Prof. E. Petří, DrSc.,
předseda olomoucké pobočky LS

Volná místa na kolejích

SKM UP nabízí volná místa na kolejích. Zájemci včetně studentů bez nároku na koleje se mohou hlásit u referentek jednotlivých kolejí: Šmeralova kolej – tel. 563 80 26, kolej J. L. Fischera – tel. 563 80 25, kolej E. Rošického – tel. 522 94 02. Informace poskytuje rovněž ubytovací kancelář SKM – tel. 522 60 57.

-skm-

Jednodenní lyžařský zájezd

Akademik centrum – sekce Tv a sportu FTK UP pořádá pro studenty a zaměstnance UP v pátek 24. 3. 2000 jednodenní lyžařský zájezd na Petrovy kameny (Jeseníky). Cena zájezdu je 100 Kč, je zajištěna výrazná sleva na vleky. Odjíždí se v 7.00 hod. od kolejí 17. listopadu, návrat týž den kolem 17.15 hod.

Zájemci se mohou hlásit u Z. Vodrážkové (tel. 563 64 51), nebo dr. A. Orlové (tel. 563 64 55), v době jejich nepřítomnosti od 13. do 17. 3. u Mgr. H. Vyroubalové (tel. 563 64 52) na AC FTK UP, tř. Míru 115, Olomouc (konečná tramvají č. 2 a 5), nejpozději do středy 22. 3. Současně s podáním přihlášky je nutné zaplatit 100 Kč.

PhDr. A. Orlová,
vedoucí sekce Tv a sportu

Letní zájezd do Pobaltí

ZV VOS Pedagogické fakulty UP pořádá ve dnech 17. – 26. 8. 2000 zájezd do Finska, Sankt-Peterburgu a pobaltských republik. Cena zájezdu je nyní (bez víz) cca 10 500 Kč.

Blíže informace podá a přihlášky přijímá dr. V. Klapal (Katedra pedagogiky PdF UP), tel. 563 51 56.

PaedDr. V. Klapal,
PdF UP

Výdej identifikačních karet

CVT UP upozorňuje, že náhradní termíny pro výdej identifikačních karet pro Pedagogickou, Filozofickou a Přírodovědeckou fakultu UP byly stanoveny na 20. a 21. 3. 2000 v době od 8 do 16 hodin v přízemí IC UP.

-lyp-

-ep-

O řízení a organizaci vydavatelství

Kabinet aplikované ekonomie FF UP pořádá prezentaci vydavatelství DEN spojenou s přednáškou na téma *Řízení a organizace vydavatelství*. Prezentace se uskuteční ve čtvrtek 23. 3. 2000 ve 13. 15 hod. v posluchárně 127 FF UP, budova Křížkovského 12. Hostem bude dr. J. Podstata, ředitel vydavatelství DEN.

-efr-

Na aktuální téma**O projektu Výzkumné centrum slavistiky Olomouc**

V souvislosti s přípravou národních výzkumných center (NVC) vznikl na Filozofické fakultě UP projekt Výzkumné centrum slavistiky Olomouc. Redakce Žurnálu UP se obrátila na řešitele tohoto projektu, doc. PhDr. Z. Pechala, CSc., s žádostí o bližší informace:

Usilovali jsme v projektu dodržet podmínky zadavatele projektů NVC, tj. MSMT – tato výzkumná centra by měla vznikat kolem významných vědeckých osobností, koncentrovat personální i materiální zdroje nejméně dvou vědeckovýzkumných institucí a podpořit nastupující vědeckou generaci. Proponované Výzkumné centrum slavistiky Olomouc (VCSO) proto soustřeďuje kolem výrazné vědecké osobnosti prof. PhDr. Ivo Pospíšila, DrSc. (vedoucí Ústavu slavistiky FF MU v Brně, předseda Českého komitétu slavistů, člen Mezinárodního komitétu slavistů), jenž byl stál v čele VCSO jako jeho ředitel, tým slavistů. Na činnosti VCSO by participovali vedle erudovaných a zkušených badatelů (celkem dvanáct klíčových osobností) také začínající slavisté, převážně frekventanti doktorandského studia (rovněž dvanáct, a to jako kmenové pracovníci).

Podmínkou přijetí projektu NVC zadavatelem je dále návrh jeho organizační struktury a jeho lokalizace. Navrhujeme proto, aby ústředí VCSO bylo v Olomouci, a to v prostorách Sekce polské filologie Katedry slavistiky FF UP (Vodární ul. 6), kde by s pomocí dotace zadavatele vznikla knihovna a studovna VCSO, konferenční sál (učebna) a pracovní kmenových pracovníků centra. VCSO by kromě ústředí tvořily tři kabinety – Kabinet literární vědy se sídlem na FF MU v Brně (vedoucí prof. Pospíšil), Kabinet lingvistiky se sídlem na FF UP v Olomouci (vedoucí doc. L. Stěpanova, CSc.) a Kabinet kulturní historie se sídlem na Pedagogické fakultě Vysoké školy pedagogické v Hradci Králové (vedoucí doc. O. Richterek, CSc.). Lokalizace ústředí VCSO v Olomouci současně vyjadřuje návaznost na boha-

té tradice slavistického bádání v našem městě, jehož počátkům patronuje osobnost J. Dobrovského.

Za základní přínos projektu VCSO pokládáme možnost vybudování sítě mezinárodní spolupráce s pravidelným informačním servisem, workshopy, semináři, vědeckými zasedáními, konferencemi a sympozii, jakož i realizaci několika klíčových vědeckých projektů mezinárodního charakteru, a to na základě existujících mezinárodních vědeckých kontaktů. Např. v literárněvědné oblasti je to mj. projekt „Slovenské literatury a jejich evropské a světové souvislosti: tradice a inovace na prahu třetího tisíciletí“.

Únitiř klíčového projektu a tematických okruhů bude vznikat soubor vzájemně propojených studií, který bude prezentován v podobě ucelených monografií; každý okruh bude mít svůj publikační výstup.

Publikování výsledků a výstupů činnosti VCSO se uskuteční jednak prostřednictvím seminářů, workshopů, vědeckých konferencí a sympozii (s mezinárodní účastí), jednak zřízením dostatečně pružné publikační základny (dva specializované časopisy, jednu sborníkovou řadu); předpokládá se rovněž publikování ve stávajících slavistických časopisech, nanejmeně zahraničních, pořádání seminářů a konferencí, za nezbytný pokládáme rovněž průnik do vědeckého světa prostřednictvím elektronických médií.

Vzhledem k úzké personální i prostorové provázanosti VCSO a jeho kabinetů s dosavadními slavistickými katedrami a ústavu nositele a spolunositelů projektu by bylo samozřejmé, že by se VCSO výrazně podílelo jak na pregraduální, tak na postgraduální přípravě nové generace slavistů (pedagogickými úvazky klíčových i kmenových pracovníků centra včetně vedení a oponentování magisterských a disertačních prací, zpřístupněním technického vybavení centra a kabinetů, organizací studijních pobytů apod.).

-if-

Události

Americká lektorka přednášela a zpívala jazz

Minulý týden pobývala v Olomouci hudební pedagožka z university v Mississipi Judith A. Coeová. Na Katedře hudební výchovy PdF

Na snímku z olomouckého Jazz Tibet Clubu J. A. Coeová (uprostřed) spolu se členy Katedry hudební výchovy PdF UP S. Štřelcovou a P. Planým.

Jubileum

Jubileum olomouckého skladatele

Dne 12. 3. 2000 oslavil významné životní jubileum přední olomoucký skladatel, dlouholetý docent Katedry muzikologie FF UP Pavel Čotek. Doc. P. Čotek se narodil roku 1922, vystudoval gymnázium v Telči, pražskou konzervatoř (obor hudební pedagogika) a poté Janáčkovu akademii múzických umění, kde byl žákem kompoziční třídy C. Kohoutka. Pracoval jako pedagog, organizátor a ředitel hudebních škol ve Slaném, Poličce, Litomyšli a Chocni. Od roku 1960 přednáší na Univerzitě Palackého v Olomouci.

Při příležitosti jeho životního jubilea jsme jej požádali o krátký rozhovor:

Pane docente, v současné době působíte především jako pedagog, zároveň jste ale uznávaným skladatelem. Jak jste se ke komponování dostal, co bylo pro vás prvotním impulsem?

Především to byla rodina, konkrétně můj strýc Otakar Šín, profesor skladby na pražské konzervatoři. Od něj jsem také získal základní poznatky z harmonie a kontrapunktu. Po dobu mého studia na gymnáziu v Telči jsme si dopisovali, já jsem mu zasílal vypracované úkoly, on mi je vracel opravené s připomínkami a radami.

Byl jste ovlivněn některým skladatelem, školou či směrem?

Ano. Zpočátku na mě měl největší vliv opět Otakar Šín, dále pak Vítězslav Novák a Josef Suk. Nejvíce zkušeností jsem ale získal na brněnské JAMU, kde jsem studoval skladbu u Ctirada Kohoutka. Tato škola byla ve své době nesmírně progresivní, poznal jsem zde blíže hudbu moderních autorů, jako např. Bohuslava Martinů, Bély Bartóka či Olivera Messiena a seznámil jsem se s řadou nových kompozičních technik.

Jak byste sám charakterizoval svou hudbu?

Především bych chtěl podotknout, že dnes se už skládání věnuji podstatně méně. Moje hudba se v různých obdobích lišila, vyzkoušel jsem řadu metod a technik, ale vždy jsem se snažil držet se jakési tradice tonality.

Co pro vás komponování znamená?

Vše. To samozřejmě vyžaduje i určité oběti, ale nikdy jsem nelitoval, že jsem se vydal v životě právě touto cestou.

Děkuji za rozhovor.

P. Lyko,
student Katedry muzikologie FF UP

UP přednášela 7. 3. na téma *Soudobá americká hudební tvorba*. Tentýž den večer zpívala v olomouckém Jazz Tibet Clubu jazzové skladby amerických autorů za doprovodu olomouckých jazzmanů pod vedením pianisty R. Mlynáře.

J. A. Coeová je také skladatelka, píše rovněž básně, povídky i kuchařské knihy. Je zastánkyní ženské hudební tvorby.

Do Olomouce přijela na pozvání Tvůrčího centra hudebních umělců a vědců, Katedry hudební výchovy PdF UP a Spolku přátel olomouckého jazzu.

Text a foto T. Jemelka

150. výročí narození TGM

Oslava proběhla 7. 3. za početné účasti olomoucké veřejnosti. Po položení věnců u pomníku TGM na Žižkově náměstí zaplnili účastníci do posledního místa aulu PdF UP a vyslechli projev prof. M. Trapla o Masarykově významu pro český dnešek. Vyslechli také text zdravice, kterou tomuto shromáždění zaslal prof. F. Mezihořák. Průběh slavnosti s hudebním a recitačním vystoupením řídil prof. L. Neoral, předseda olomoucké pobočky Masarykovy společnosti. Aula byla žel nevytopená, sedělo se v kabátech. Nicméně se účastníci oslavy rozcházejí určitě s teplem v duši.

-mh-

Studentský veletrh BeSt 2000 ve Vídni

Ve dnech od 9. 3. do 12. 3. 2000 proběhl ve Vídni tradiční studentský veletrh BeSt 2000, kterého se Univerzita Palackého v Olomouci zúčastnila v zastoupení dvou pracovníků Kanceláře pro zahraniční styky RUP, aby prezentovala možnosti studia na jednotlivých fakultách UP pro zahraniční studenty, případně české krajany žijící v Rakousku.

Vídeňský veletrh je jedinou zahraniční prezentací naší univerzity tohoto druhu a společně s Masarykovou univerzitou v Brně jsme se v minulosti veletrhu účastnili jako jediné dvě školy z České republiky.

V letošním roce převzalo finanční závazky spojené s poplatky za účast na veletrhu MŠMT ČR a nabídlo univerzitám a vysokým školám v ČR bezplatnou účast na této akci. Z tohoto důvodu byla prezentace UP omezena pouze na dva dny, nicméně informační materiály, které poskytl jednotlivé fakulty či přímo katedry, a materiály o městě a regionu, dodané Okresním úřadem a Úřadem města Olomouce,

posloužily při informování jednotlivých zájemců a z větší části byly rozebrány. Současně tu byla i možnost informovat o naší nabídce studia pro zahraniční zájemce i reprezentanty institucí z Polska, Maďarska, Slovenska, Slovinska, Holandska, Dánska, Švédska a dalších zemí, které se veletrhu rovněž účastnily a které jsme přímo kontaktovali.

Vzhledem k tomu, že je pro nás Rakousko země geograficky i kulturně blízkou a v rámci spolupráce při výměně studentů a učitelů vítaným partnerem, nepochybně naše účast přispěla k upevnění stávajících kontaktů (programy AKTION, ERASMUS, CEEPUS) a alespoň v několika případech naznačila možnost nové spolupráce. V neposlední řadě také korespondovala se závěry evaluační komise CRE, která doporučila větší prezentaci a informovanost o UP v zahraničí.

Mgr. Z. Hamdaniehová,
Kancelář zahraničních styků UP

Goldsmith's generation v Galerii Zbrojnice

ty vyvořají z intenzivního vnímání lidské, společně zažité, psychologické zkušenosti. Autoři, narození v šedesátých letech využili velké příležitosti ekonomického růstu v Británii 80. let a rozhodli se organizovat za podpory sponzorů vlastní výstavy, předvést se veřejnosti, upoutat zájem kritiků a prodat svá díla nezávisle na zavedených nástrojích trhu. Výsledkem byly impresivní, rozsáhlé výstavy na úrovni prezentace muzeí – v opuštěných továrních halách východního Londýna, zejména prázdnou po kolapsu tradičního lehkého průmyslu. Skupina těchto umělců patří dodnes k nejvýznamnějším zástupcům své generace – tzv. Goldsmith's generation (podle názvu jedné z uměleckých škol, na které většina z nich studovala) a většina z nich byla oceněna významnými cenami (např. Turnerova cena. – hlavní cena udělovaná v oblasti moderního umění ve Velké Británii).

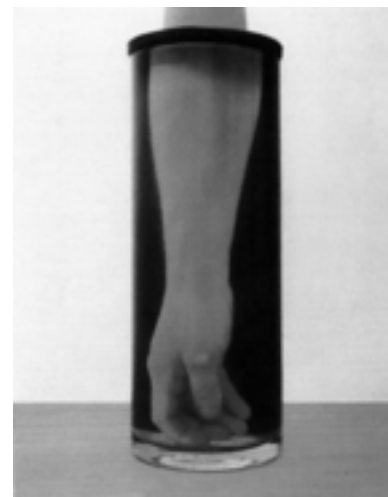
Jak uvedl PhDr. R. Hladký, řadí se zahájená výstava ve Zbrojnici k předchozím úspěšným aktivitám a výsledkům oboustranně prospěšné spolupráce Britské rady a Informačního centra UP.

-mav-

Z redakční rady

Pravidelná schůze redakční rady Žurnálu UP se konala 9. 3. na Katedře historie FF UP za účasti jejího vedoucího doc. I. Bartečka, CSc., a dalších pracovníků katedry. Po zhodnocení obsahu posledních čtyř čísel Žurnálu UP se hovořilo o námětech příspěvků katedry do univerzitního týdeníku: mezinárodní spolupráce katedry a její výsledky, integrační od-

Dokončení ze str. 1

Gavin Turk: Pravá ruka a předloktí Gavina Turka (1992), sitotisk a lak

borné aktivity v rámci UP, grantové projekty, citovanost v indexech a mimo ně, postavení a funkce univerzity ve městě a v nově se tvořícím kraji aj. Redakční rada Žurnálu UP s povděkem konstatovala, že Katedra historie FF UP patří k pracovištím, která se často prezentují články v univerzitním listu.

-red-

Z vědeckých pracovišť UP

Místopis, TGM a politický katolicismus

Dokončení z minulého čísla

Minulý týden jsme v naší rubrice otiskli první část rozhovoru s prof. Milošem Traplem, CSc., ředitelem Centra pro československá exilová studia při FF UP. Problematika exilu je však jen jednou z řady aktivit, jimž se prof. M. Trapl věnuje.

Kromě toho, že jste ředitelem Centra pro československá exilová studia při FF UP, stojíte od r. 1994 v čele Kabinetu regionálních dějin, který při vaší katedře existuje bezmála čtyřicet let. Stejným vědeckovýzkumným úkolem tohoto kabinetu je práce na Historickém místopise Moravy a Slezska v letech 1848–1960, rozsáhlém historicko-topografickém slovníku, který díky vám, doc. J. Bartošovi, DrSc., a doc. J. Schulzovi, CSc., vychází již více než tři desetiletí. Jak tento výzkumný úkol v současné době naplňujete a čím se bude váš kabinet zabývat v budoucnu?

Během dvou měsíců má vyjít již patnáctý, předposlední svazek Historického místopisu Moravy a Slezska 1848–1960 mapující okresy Frýdek-Místek a Český Těšín. Momentálně pracujeme již na svazku závěrečném, který bude věnován městu

Ostravě, okresu Karviná a Hlučínsku. Loni vyšel druhý svazek Dějin města Prostějova, pro nějž jsem napsal kapitoly z období první republiky. Ke konci se také chýlí práce na prvním svazku této obsáhlé monografie, na níž se podílelo několik pracovníků naší univerzity. V tomto prvním svazku se věnuji dějinám obcí připojených k městu Prostějovu.

S doc. J. Bartošem, DrSc., v současné době pracuji na čtvrtém svazku Dějin Moravy 1918–1945, které v rámci Vlastivědy moravské vydává Muzejní a vlastivědná společnost v Brně. Tento projekt je součástí širšího výzkumného záměru historie a kultury na Moravě, kterým se zabývá několik pracovišť FF UP (viz ŽUP č. 8/99, s. 8 – pozn. red.). Zahajujeme práci na rozsáhlém výzkumu zaměřeném na významné osobnosti moravské historiografie v celém jejím dějinném vývoji, který vede doc. I. Bartěček, CSc.

Kromě aktivit, o nichž jsme se již zmínili, je váš vlastní vědecký výzkum zaměřen také na politický systém první československé republiky, politický katolicismus a na osobnost T. G. Masaryka. Zbývá vám na něj vůbec čas?

Před dvěma týdny jsem se zúčastnil velké konference pořádané ve dnech 2. – 4. 3. v Míčovně Pražského hradu a prostorách Senátu PČR u příležitosti 150. výročí narození T. G. Masaryka, jejíž jednání probíhalo v pěti sekcích. V sekci „Masaryk a náboženství“ jsem vystoupil s referátem o střetávání TGM s katolickou církví. V této sekci zaznělo několik velmi zajímavých příspěvků, např. srovnání názoru na náboženství u TGM a A. Schopenhauera; s mým referátem přímo souvisel příspěvek dr. Zumra zabývající se katolickou kritikou Masarykovy konkrétní logiky. V kuloárech konference byl často komentován úvodní projev předsedy PS PČR V. Klause, který podle většiny účastníků kritizoval přes Masaryka současný Hrad. Jako historik musím konstatovat, že v Klausově projevu se objevily některé nepřesnosti, nešlo ovšem o projev historický, nýbrž politický. Masarykovskou problematiku jsem „zdědil“ mimo jiné po svém otci prof. Miloslavovi Traplovi. Na konci loňského roku mi také vyšla monografie o pohybných osudech sochy T. G. Masaryka v Prostějově.

Těžištěm mého vědeckého zájmu je ovšem problematika českého politického katolicismu a postavení katolické církve za první republiky. Ve spojení s touto tematikou mi vyšla celá řada publikací (např. o politickém katolicismu v r. 1995 v USA, o církevních poměrech v letech 1848–1938 v dějinách pražského arcibiskupství, monografie o msgr. J. Šrámkoví aj.).

Nedávno jsem se vrátil z konference v Bad Wiesee o problematice církve za první republiky. Pořádalo ji Collegium Carolinum a naší univerzitu na ní zastupoval ještě doc. F. X. Halas z Cyrilo-metodějské teologické fakulty, který se také zabývá problematikou vztahu katolické církve a státu. Ve spolupráci s prof. M. Liebmannem z univerzity ve Štýrském Hradci jsem se podílel na dvou konferencích v rámci projektu k rakouskému milénium „Rakousko bez hranic“ týkajících se politického katolicismu v nástupnických státech Rakouska-Uherska. Do tohoto projektu bylo přihlášeno více než osm stovek prací z celé Evropy a vybráno jich bylo pouhých šedesát. První konference proběhla v roce 1995 ve Štýrském Hradci, druhou jsme v následujícím roce uspořádali v Olomouci.

Za rozhovor poděkovala

R. Fífková

Rozhovor

J. Pokorný zdůrazňuje nutnost profesionality novináře

Katedru žurnalistiky FF UP navštívil v minulém týdnu novinář a moderátor J. Pokorný. Celé jedno úterní odpoledne diskutoval se studenty prvního ročníku o aktuálních otázkách profese, kterou se mnozí z nich žijí, jiní si ji zvolili jako směr své profesní budoucnosti. Přijel jsem do Olomouce, protože si chci s vámi popovídat. Myslím si, že naše novinářská společnost potřebuje kvalifikované žurnalisty. Čekáme, až vaše generace vystuduje a zaplní profesní díru, která po revoluci vznikla, protože novinářina je povolání postavené na odborných, profesních a řemeslných základech, uvedl Pokorný před studenty.

Mluvíte o profesionalitě českého novináře. Do jaké míry by tedy měl být podle vás žurnalista odborně zdatný?

Já nejsem specialista na žádnou oblast. Vystudoval jsem pražskou fakultu žurnalistiky a od dob studií se pohybuji v médiích. Ale na každé téma se snažím poctivě se připravit. Věnuji tomu skutečně nejvíce času a získané znalosti vždy poměřím vlastními zkušenostmi. Což je velmi dobrá věc.

Jistě můžete posoudit, jak se změnil přístup k novinářské práci jako řemeslu po roce 1989?

Ten rozdíl je obrovský a já jsem rád, že mne předrevoluční přístup tolik nezasáhl. Tehdy žili novináři spíše partou a relativně dobrou pohodou, která v redakcích tehdy vládla. Po roce 1989 si začal člověk teprve klást otázky, o čem ta žurnalistika vlastně je, co je to za povolání, co a jak se dělá venku. Prostě ten rozdíl je obrovský.

Můžete uvést příklad?

Když jsem byl jako vysokoškolák na praxi v redakci ranního vysílání Českého rozhlasu, pamatuji si, že dálkopisem chodily šestimetrové záznamy projevů různých pohlavářů. Všechno jsme tehdy museli dávat do vysílání a stále jsme volali na ústředí strany, jestli to soudruh myslí tak nebo tak.

Dnes moderujete pořad České televize Přísně veřejně. Jste s jeho podobou spokojený?

Já nejsem nikdy s ničím spokojený. Nedokážu říci, kam bych pořad Přísně veřejně zařadil. Na druhou stranu stoupla jeho sledovanost, podařilo se nám najít v něm jakýsi optimální stav odborníků i obyčejných lidí. Jak by měl pořad vypadat, na to nemám ukotvený názor. Představoval bych si, aby jedna otázka plynně navazovala na druhou. Ale

vždy je ve hvězdách, jak na to budou reagovat lidi. Já se spíš snažím najít další dimenzi psychiky mezi mnou a divákem.

Osm let jste uváděl pořad Černé ovce. Jak na vás působily nechtivosti, které vyplývaly na povrch?

Zjistil jsem, že mě to začíná převalcovat, a tak jsem toho nechal. Pro novináře mohou tyto nechtivosti znamenat velký problém. Líbí se mi proto přístup některých francouzských stanic, které mezi negativní zprávy vždycky zařadí něco zajímavého, jako je třeba rozhovor s vinařem o letošní úrodě na jihu Francie. A doma, v soukromí, nikdy neřeším mediální problémy.

Jaký máte recept na pěstování zdravého novinářského sebevědomí?

Musím říci, že vám výborně rozumím. Sebevědomí je věc zkušenosti a kontaktů, které novinář během let získává. Politické jsou asi skutečně od toho, aby sebevědomí novináře rozmetli, ale také je třeba, aby se novinář na to připravil a neozdal se po prvním neúspěchu. Svou neprofesionalitou a chybami jim totiž okládá do ruky hůl vlastní blbosti. Ale to se za deset let jistě změní. Věřím, že vaše generace přinese do společnosti zvyky a systém novinářů západních zemí. Je potřeba oboustranné kultivovanosti.

D. Drcmánková, 1. ročník žurnalistiky
Foto: archiv Katedry žurnalistiky FF UP

Nebojte se genově upravených potravin

Transgenní odrůdy rostlin obsahují geny z nepříbuzných organismů. PoDMIŇUJÍ odolnost k herbicidům, odolnost ke hmyzím škůdcům a některým virovým chorobám. Transgen zvyšuje výnos asi o 10 %. Ve světě je povoleno něco přes 50 transgenních odrůd. Je zcela neopodstatněné hovořit o možných nepříznivých vlivech transgenních odrůd na přírodu, biodiverzitu a zdraví člověka. Na přírodu mají nepříznivých vlivů daleko méně než monokultury chráněné pesticidy a nemají žádné nepříznivé vlivy na zdraví člověka. Jsou daleko bezpečnější než klasické odrůdy. Polní plocha transgenních rostlin v r. 1998 překročila 280 tisíc km² a v současné době je tedy podstatně větší než plocha bývalého Československa. Ve stadiu testování jsou rostliny, které produkují farmakologicky využitelné vzácné bílkoviny, rostliny schopné imunizovat člověka k některým chorobám. Transgenní ryže s vysokým obsahem vitamínu A dává naději na překonání důsledků nesprávné výživy v zemích třetího světa. Boj proti transgenním rostlinám je stejně nesmyslný, jako byl v minulém století boj proti zavádění parních strojů.

(Z článku M. Ondřeje ve Zpravodaje ČSBS 2/99.)

-mh-

Univerzitní pracoviště informují

Konferenční činnost Kabinetu pro studium dějin středověku a renesance FF UP

V současné době se chystají k vydání sborníky textů z konferencí uspořádaných Kabinetem pro studium dějin filozofie středověku a renesance působícím při Katedře filozofie FF UP v Olomouci.

Kabinet zorganizoval ve spolupráci s Centrem Aletti Olomouc a Centrem medievalistických studií při AV ČR v Praze 9. – 10. 11. 1999 v Olomouci mezinárodní konferenci *Tradice florentského platonismu a střední Evropa a 1. – 2. 12. 1999 mezinárodní kolokvium Historicko-filozofické dílo Roberta Kalivody*.

Konference týkající se florentského platonismu byla uspořádána u příležitosti 500. výročí úmrtí vůdčí osobnosti florentského kruhu Marsilia Ficina. Referáty se týkaly základních filozofických konceptů tematizovaných ve florentské akademii, problematiky stýkání se křesťanské kultury s novoplatónskou filozofií

(K. Floss, FF UP: *Florentský platonismus a dílo Dionýsia Areopagity*), působení starobylé tradice tajné moudrosti (Z. Neubauer, UK Praha: *Vliv kabaly na proměnu hermetické magie a vznik novověké racionality*), organického začlenění a syntézy těchto duchovních proudů s renesančním humanismem, vyúsťujícím mj. jednak v koncept svobodného a tvořivého člověka (B. Seilerová, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava: *Problém stvorenia človeka na Boží obraz v diele Giovannio Pica della Mirandola*) a také v uznání rozmanitosti v jednotě (V. Seiler, Slovenská technická univerzita, Bratislava: *Novoplatónske učenie o Jednom a idea hodnotovej tolerancie u J. Pico della Mirandola*), jež společně s ontologickým pojetím krásy a harmonie ovlivňovala ve značné míře renesanční umění (E. Schadel, Universität Bamberg: *Die Musik-Konzeption des Marsilio Ficino*; R. Chadra-

ba, UP: *Raffaellovy fresky a renesanční platonismus*).

Pronikání a působení florentského novoplatonismu ve středoevropském horizontu, čili problematiku zajišťující do určité míry výjimečnost kolokvia v řadě pořádaných fiktivních konferencí v Evropě a v tomto ohledu i další přínos pro filozoficko-historické bádání o renesančním platonismu, poskytly pak příspěvky vztahující se k pronikání renesančních myšlenek v různých oborech na sever od florentského centra, prostřednictvím např. varadinského biskupa, humanistického učence a mecenáše (L. Hrabová, FF UP: *Jan Vítěz ze Zredna a cesty zaapského humanismu*), dalších osob spjatých se dvorem krále Matyáše Korvína (V. Rees, School of Economic Science, Londýn: *Gloriam per saecula. Marsilio Ficino and the Development of a Platonic Tradition in Hungary*), či istrijského biskupa Zary (P. R. Blum, Pazmany University, Budapešť: *Neuplatonische Synkretismus bei Antonio Zara*). Zazněly zde také další referáty týkající se podrobněji českého kulturního prostoru (F. Karfík, UK Praha: *Lobcovianus VI Fa 1 ve světle nejnovějšího bádání*), a to zejména z úst pracovníků pořádatelů Kabinetu pro studium dějin filozofie středověku a renesance při Katedře filozofie FF UP: reflexe spisů renesančních novoplatoniků u jezuitského učence českého původu Knittela (J. Matula: *Florentsi platonici v diele Caspara Knittela*), recepce Patriziho myšlení u Jessenia (T. Nejeschleba: *Jan Jesenský a renesanční platonismus*), filozofický význam představitelů florentské školy a T. Campanelly pro nauku J. A. Komenského (P. Floss: *Ideje florentského platonismu v díle J. A. Komenského*).

Konference *Historicko-filozofické dílo Roberta Kalivody* byla uspořádána u příležitosti 10. výročí jeho úmrtí (Kaliyoda byl ostatně spjat s olomouckým akademickým prostředím, které bylo také místem jeho jediného pedagogického působení na obnovené Katedře filozofie v letech 1968–1969). Na konferenci byly připomenuty rozličné aspekty jeho myšlení a inspirativní přínos pro českou historiografii a filozofii. Ke Kaliyodovu historickému a historicko-teoretickému dílu se obracel J. Válka (MU Brno), pojednávající ve svém příspěvku mj. o Kaliyodově teorii dějin (*Kaliyodovo historické myšlení*), a F. Šmahel (CMS Praha) hodnotící jeho nemechanistické pojetí husitství jako rané buržoazní revoluce (*Husitský věk v pojetí Roberta Kaliyody*).

Základní pojmy Kaliyodovy filozofie hodnotili K. Floss (*Kaliyodovo pojetí utopie a emancipace*), P. Horák (MU Brno), kladoucí důraz na Kaliyodovo pojmání specifičnosti českých dějin (*K filozofii dějin Roberta Kaliyody*), P. Rohel (*Vybrané aspekty Kaliyodova kmenologického, strukturalistického a politologického díla*), J. Matula (*Analýza Kaliyodova rukopisu „Husitsví a jeho vyústění v době předbělohorské a pobělohorské“*). Bylo vzpomenuo Kaliyodovo kmenologické dílo (U. Voigt, Otto-Friedrich Universität, Bamberg: *Comenius und die Erfahrung des 20. Jahrhunderts*) či jeho interpretace tomistické filozofie (T. Nejeschleba: *Robert Kaliyoda k tomismu*).

Obecným pojítkem referátů byl pak důraz na Kaliyodův nedogmaticky marxistický přístup na pozadí jeho osobního vývoje a směřování a na dialogickou otevřenost k různým jiným myšlenkovým proudům – k surrealismu (J. Zumr, UP: *Kaliyoda a tradice české avantgardy*), strukturalismu a psychoanalýze (P. Floss: *Emancipace a humanismus v Kaliyodově kmenologickém a filozofickém díle*; M. Petruš, UP: *Marx a Darwin. Variace na kaliyodovské téma*).

Mgr. M. Koudelka, FF UP

Diskuse, názory, ohlasy

In margine: granty UP

Koncem ledna 2000 proběhly na lékařské fakultě obhajoby vnitřních grantových projektů LF a UP. Termín dodání závěrečných zpráv včetně všech „výstupů“ (publikací, přednášek, patentů atd.) pro oponentní komisi byl pátek 21. 1., poté bylo 26. a 27. 1. dvacet pět originálních studií obhajováno v desetiminutových blocích (pět minut hlavní teze, pět minut diskuse s oponenty). Auditorium tvořili většinou jen sami řešitelé. Projekci dokumentace si s větším nebo menším úspěchem zajišťovali řešitelé většinou sami. Oponentní komise v diskuzi napadala ani ne tak věcný obsah a výsledky projektů, jako především hospodaření s přidělenými financemi (šlo o projekty s rozpočtem 25–50tisíc Kč). Námitky byly vzneseny například proti položkám „jazykový kurz“, „školení na internet“, „nákup PC komponentů“, dále v některých případech „chybění výsledné publikace“ nebo „nevyčerpání finančních prostředků“. Dlužno říci, že rozpočet některých úkolů byl vzhledem k potřebě skutečně nadsazen. Potud fakta.

Svůj celkový dojem bych shrnul do lakonické věty – malá důstojnost obhajob (viz shora uvedená skutečnost) odpovídala výši (resp. níži) peněz, o které ve vnitřních grantech jde. Světlou výjimkou z této konstatace bylo velkorysé předsednictví profesora Dlouhého druhý den oponentur, který měl evidentně (přes pozoruhodně krátkou dobu mezi termínem odevzdání prací a obhajobou) ve všech aspektech předem detailně prostudované a zhodnocené všechny závěrečné zprávy projektů. To je pro řešitele obrovskou vzpruhou, protože to znamená, že jejich vědecké úsilí je bráno vážně. Diskuse o nákupu PC komponent (ať už jsou výtky komise jakkoliv oprávněné) totiž zabrala suverénně nejvíce času z té chvílky vyhrané pro rozhovor, což podle mého názoru nebylo adekvátní obrovské vykonané práci, která za mnohými referáty prosvítala. Vždyť desetitisíce korun – byť to bylo vzhledem k jednotlivému úkolu dost peněz – není tak mnoho v rozpočtu nemocnice nebo univerzity.

Rozpočet Fakultní nemocnice je napjatý (na Kardiologické klinice byl například v rámci úspor ředitelstvem stornován nákup náhradních EKG monitorovacích kabelů, což je stejně absurdní, jako kdyby autodoprave v rámci úspor zakázal svým řidičům tankovat benzin), na druhé straně finance univerzity jsou snad ještě více svázaný do sveráci kazajky rozpočtových kolonek, a lze dobře chá-

pat, že škola nemá zájem dotovat provoz FN. Chybějící statut univerzitní nemocnice prodlužuje agónii kulhajícího „krávočné“ školy-nemocnice. Granty by měly především – slovy předsedkyně komise – podporovat vědecké nadšení mladých výzkumníků. Nejsme nikdo tak naivní, abychom si nemohli otevřeně říci, o co vlastně v grantové anabázi jde. Vzhledem k tomu, že z grantu nelze hradit mzdy (výzkum je samozřejmě součástí pracovní náplně a výsledky výzkumu hlavní satisfakcí vědeckého pracovníka), je hlavním motivem podání žádosti snaha ekonomicky podpořit vlastní pracoviště – tedy alespoň částečně pokrýt výdaje, na které v „provodu“ nejsou finanční prostředky – ať už mají jakoukoliv podobu většího nebo menšího „luxusu“. Prostě zlepšit si podmínky k práci. Institute grantů by při určité dávce akademické velkorysosti mohla být mostem, který elegantně překlenuje schizofrenii našeho postavení, a řešitelé to intuitivně cítí.

Je pro mne tedy vážnou otázkou, jakým směrem vychovává mladé lidi výše popsaný způsob oponentury. Zda je opravdu stimuluje k práci, nebo zda slabší povahy zareagují spíše úvahou „to mi nestojí za to“ či „příště musím ještě lépe mlžít“. Doufám, že těch nadšených je přece jen většina.

Odb. as. MUDr. D. Marek,
I. interní klinika FNO

Úspěšný kurz lyžování

Akademik centrum FTK UP uspořádalo v první polovině března na chatě Barborka dva týdenní lyžařské kurzy pro studenty a zaměstnance univerzity. Zúčastnila jsem se běhu uskutečněného v době od 4. do 11. 3.

Nemám v úmyslu někdy v budoucnu na FTK UP studovat a nemám tedy zapotřebí chválit s představou budoucího prospěchu. Přesto bych chtěla těm čtenářům Žurnálu UP, kteří se dosud podobné akce nezúčastnili, upřímně doporučit: budete-li napěsrok opět čist o lyžařském kurzu pořádaném FTK UP, nezaváhejte. Treba se i vy setkáte se stejným nadšeným vedoucím a nevšedně ochotnými instruktory, kteří svým elánem dokáží kompenzovat i nepříliš příznivé počasí.

Teprve cestou na Barborku jsem se dověděla o existenci studijního oboru rekreologie. Teď vím, že praktickou výuku mohou studenti rekreologie absolvovat také spoluúčastí na vedení lyžařského kurzu a že zde své povinnosti plní opravdu dobře.

MUDr. H. Šiprová, Brno

Kulturní památky na UP**Z galerie olomoucké univerzity (II)**

Pokud by se dala popularita císařů z rodu habsburského měřit podobně, jako se dnes zjišťují preference politiků, bezpochyby by se o první tři místa ucházeli **Rudolf II.** (římskoněmecký císař v letech 1576–1612), Josef II. (římskoněmecký císař let 1780–1790) a František Josef I. (rakouský císař v letech 1848–1916). Přitom však jde o zcela odlišné osobnosti. Rudolf II. byl zapáleným mecenášem umění a věd, zatímco Josef II. proslul jako vášnivý reformátor. František Josef I. vládl konzervativně a řídil se zásadou svého děda, císaře Františka I. – pokud to jen jde, nechat vše při starém. Také svým vztahem k olomoucké univerzitě se uvedení monarchové různili – Rudolf II. udělil tomuto vysokému učení závažná privilegia, Josef II. je degradoval na lyceum, František I. tento čin svého císařského strýce v roce 1827 napravil, jenže za vlády Františkova vnuka byla Františkova univerzita v Olomouci s výjimkou Teologické fakulty zrušena.

Rada dochovaných dobových podobizen Rudolfa II. zachycuje hodnověrně proměny jeho fyzionomie, a tak neznámý malíř Rudolfova portrétu ve vlastnictví Cyrilometodějské teologické fakulty UP se měl v tom ohledu oč opírat. Oválný obličej císařův lemovaný

tmavým plnovousem je nápadný vysokým čelem a výrazným nosem, vyčnílý spodní ret hlásá panovnickou příslušnost k habsburskému rodu. Černý kabátec se zlatým vyšíváním (adekvátní černé barvě perí a zlaté barvě zbroje dvojhavého orla ve znaku římskoněmecké říše) kontrastuje s bělostnou krajkovinou skládaného límce a rukávů. Vytríbenou eleganci Rudolfova zjevu podtrhuje jediný šperk – Řád zlatého rouna. Podobně jako na dřevořezové podobizně v knize Bartoloměje Paprockého z Hlohov „Diadochus, id est successio, jinak Posloupnost knížat a králův českých, biskupův i arcibiskupův pražských a všech tří stavů slavného Království českého, to jest panského, rytířského a měšťského“ z roku 1602 má císař na hlavě posazen vysoký klobouk s širokou krempou.

Se základními informacemi o životním stylu Rudolfa II. a jeho okolí seznámily snad každého filmové komedie *Císařův pekař* a *Pekařův císař* s Janem Werichem v titulní dvojroli. Jen pro úplnost proto uvedme, že Rudolf II. se narodil 18. července 1552 ve Vídni jako druhorozený a první syn doživi se dospělého věku mezi celkem šestnácti dětmi římskoněmeckého císaře Maximiliána II. a španělské infanky Marie. Byl vychován na dvoře španělských Habsburků a stal se tu horlivým katolíkem. Ještě za otčova života byl Rudolf II. korunován na krále uherského (1572), českého (1575) a římského (1575). Římskoněmeckým císařem se Rudolf II. stal po smrti svého otce roku 1576, od roku 1583 sídlil na Pražském hradě a z Prahy tak učinil říšskou metropoli.

Rudolf II. se neoženil, a neměl proto mužské potomky, s několika svými metresami však přivedl na svět řádku levobočků. Od roku 1599 bránila císaři v uzavření sňatku a vyhlídkám na dědice trůnu duševní choroba. Za této situace usilovali Rudolfovi bratři, zejména Matyáš, o zřízení vládařství, čemuž Rudolf II. čelil tím, že za svého nástupce určil arcivévodu Ferdinanda Štýrského (1578–1637, syna arcivévodů Karla II. Štýrského a Markéty Bavorské, po smrti císaře Matyáše roku 1619 římskoněmeckého císaře Ferdinanda II.). Napětí mezi Rudolfem II. a Matyášem vyvrcholilo roku 1608, kdy Matyáš uzavřel s moravskými stavy konfederaci „na obranu míru a jiných slušných věcí“, načež pokračoval v tažení do Cech. Libeňskou smlouvou z 25. června 1609

zůstal Rudolf II. císařem a králem v Čechách a ve Slezsku, Matyáš byl prohlášen za pána Moravy, rakouských zemí a Uher a za budoucího českého krále.

Uvnitř monarchie musel Rudolf II. čelit narůstajícím třenicím mezi katolíky a protestanty. Dne 9. července proto podepsal tzv. Majestát, kterým byla v českých královských městech povolena náboženská svoboda pro katolíky i nekatolíky, náboženské vyznání poddaných se mělo řídit vůlí vrchnosti.

V posledních letech svého života usiloval Rudolf II. o zvrát principů Majestátu. Ztratil důvěru českých stavů, kteří se ho roku 1611 na generálním sněmu Koruny české zřekli a dosadili na trůn Rudolfova bratra Matyáše, jenž se po Rudolfově smrti 20. ledna 1612 stal rovněž římskoněmeckým císařem.

Tehdejší hlavní město Markrabství moravského Olomouc navštívil Rudolf II. na závěr své korunovační cesty koncem června roku 1577; během uvítacího ceremoniálu se vyznamenali olomoučtí jezuité (viz Žurnál UP č. 13 z 19. prosince 1999). Olomoucké jezuitské akademii udělil Rudolf II. 22. března 1581 latinsky psané privilegium potvrzující její dosavadní fundace a výsady a rozšiřující její promoční právo i na studující jiných univerzit, kteří se podrobí v Olomouci rigorózáům. Současně byli členové olomoucké akademické obce (učitelé i studenti) vymaněni z pravomoci veřejných soudů (především městského soudu v Olomouci), takže podléhali jen jurisdikci akademického senátu. Další listinou, a to česky psanou, z 31. května 1588 svolil Rudolf II., aby olomoucký biskup Stanislav Pavlovský mohl využít důchodů kláštera v Pustiměří (kde tehdy pobývaly jen dvě jeptišky) ke zřízení olomoucké fakulty lékařské a právnické, k čemuž bohužel tehdy nedošlo. Tyto dvě listiny zřejmě zachycuje olomoucký portrét Rudolfa II., leč nijak věrně – originál privilegia z 22. března 1581 je psán na 14 listech pergamentu, přičemž k poslednímu poškozenu listu je přivěšena na hedvábné černožluté šňůře rozlámaná velká Rudolfova pečeť z červeného vosku v misce z vosku nebarveného, zatímco česká listina z 31. května 1588 je psána na archu papíru, k němuž je císařská pečeť přitisknuta.

Doc. J. Fiala, CSc., FF UP
Foto archiv VMO

Téma: grantová úspěšnost na UP**Do tří let by měla vyjít publikace o dějinách univerzitního školství na Moravě**

V závěru loňského roku obdržel ředitel Archivu UP PhDr. P. Urbášek příjemnou zprávu: Grantová agentura ČR přijala na léta 2000–2002 s finanční podporou téměř 1 600 tisíc Kč projekt s názvem *Dějiny univerzitního školství na Moravě v letech 1945–1990*, jehož by hlavním řešitelem. Autorský kolektiv dále tvoří PhDr. K. Konečný, CSc. (Katedra historie FF UP), PhDr. J. Pulec (ředitel Archivu MU Brno) a PhDr. J. Kalendovská (odborná pracovnice Archivu MU Brno). Nositelem grantu je UP, která tak nese gesci za správné čerpání financí, spolunositelem je Masarykova univerzita Brno.

Jak pro Žurnál UP PhDr. P. Urbášek uvedl, první dva roky bude řešitelský kolektiv věnovat hlavní pozornost shromáždění materiálu, heuristické a výzkumné práci, ale i publikování dílčích studií. Na konečnou interpretaci se autoři soustředí v závěrečné etapě realizace projektu, kterou bude představovat prá-

ce na přípravě a vydání reprezentativní publikace o dějinách obou moravských univerzit. Do výsledné práce chtějí řešitelé zakomponovat také obecnou charakteristiku vývoje vysokých škol (z hlediska organizačního, správního a politického), dějiny studentského hnutí, jednotlivé etapy vývoje studentských spolků a jejich mezníky (do r. 48, vznik a vývoj ČSM, studentské hnutí 1968 a 1989). Komplexností obsahu výsledné publikace by měla odpovídat i její formální provedení – právě na náklady spojené s knižním vydáním, jež by mělo být na vysoké typografické úrovni, byla vyčleněna největší část přidělených finančních prostředků.

K hlavním obsahovým zdrojům využijí řešitelé především regionální a univerzitní archivy, materiály bývalých KNV, KV a OV KSČ v Olomouci, Ostravě a Brně, a celostátní fondy (především ÚV KSČ a MŠ). Zvláště zajímavé materiály očekávají autoři od archivu Mi-

nisterstva vnitra (tzv. svodné zprávy o studentském hnutí v 60. a 80. letech a tzv. objektové svazky obou moravských univerzit vedené Stb od roku 1953). Právě v nedávno minulých dnech potěšil řešitele nález studentského archivu z roku 1989, dosud považovaný za ztracený, neboť podle informací PhDr. P. Urbáška na UP mj. chyběly (nebo vůbec neexistovaly) písemné materiály z prvních týdnů sametové revoluce dokumentující zejména jednání stávkujících studentů s orgány regionální samosprávy a KSČ.

Podle slov PhDr. P. Urbáška probíhala práce na projektu bez problémů a opírala se o již dobrou orientaci v dané oblasti a o zkušenosti z badatelské práce v minulých letech (vnitřní granty, kontakty v jednotlivých archivech a dostatečný přehled o jejich obsahu). Přes dosavadní absenci komplexního zpracování tématu (částečně toto téma zpracovali pracovníci Archivu UK a AV ČR, týkalo se však jen

... a tento týden...

20. – 24. BŘEZEN

Porodnicko-gynekologická klinika LF UP: 14. kurz „Praktická sonografie v porodnictví a gynekologii“. Postgraduální kurz. Pořádá Porodnicko-gynekologická klinika LF UP a Ústav lékařské biofyziky LF UP.

21. BŘEZEN

Katedra algebry a geometrie PříF UP, Tomkova 40, Olomouc-Hejčín, posluchárna 301, 13.00 hod.: Prof. J. Rachůnek, DrSc.: Struktura zobecněných MV-algeber. Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin.

22. BŘEZEN

Katedra historie FF UP, Křížkovského 10, posluchárna 13, 16.45 hod.: Mgr. J. Opeltova: Barokní slavnost a všední den v premonstrátské kanonii Klášterní Hradisko u Olomouce. Doktorské čtení.

Katedra matematiky PdF UP, 14.00 hod.: RNDr. J. Beránek, CSc.: Iterativní teorie funkcí v úlohách. Vědecko-didaktický seminář.

23. BŘEZEN

Muzeum umění, Denisova 46, 15.00 hod.: Prof. M. Pojsl: Stavební hutě 13. století a Velehrad. Cyklus přednášek o umění Symposion. Pořádá Arcidiecézní muzeum v Olomouci a Katedra teorie a dějin výtvarných umění FF UP.

Katedra botaniky PříF UP – Laboratoř růstových regulátorů, Šlechtitelů 11, Olomouc-Holice, učebna 502, 16.00 hod.: M. Raška: DNA vakcinace. Cyklus odborných přednášek.

23. – 25. BŘEZEN

Hotel Tennis, Prostějov: Kondice v tenise. Odborný seminář. Pořádá Český tenisový svaz Praha, FTK UP a TK plus Prostějov.

24. BŘEZEN

Kongresový sál Bohemia, Olomouc: III. dermatologické olomoucké odpoledne. Odborné a edukační přednášky. Pořádá Klinika chorob kožních a pohlavních LF UP.

25. BŘEZEN

Teoretické ústavy LF UP, Hněvotínská 3: I. Vejdovského olomoucký vědecký den. Konference. Pořádá Oční klinika LF UP.

období 1945–1953) žadatelé o grantovou podporu však očekávali spíše zamítnutí, zejména vzhledem k výši požadované finanční částky. Jak úspěšní byli autoři projektu, lze přitom objektivně doložit jen částečně, neboť chybí jeden z podstatných ukazatelů, tj. kolik grantových projektů přihlásila do soutěže grantových agentur UP jako celek (přestože právě tento poměr by leccos vypověděl o ukazatelích kvality a hodnocení grantové úspěšnosti).

-mav-

Academia film Olomouc 1. – 5. 5. 2000: Společný svět

Divadlo ve filmu a televizi

Stejně jako v loňském roce uspořádá Katedra teorie a dějin dramatických umění FF UP v rámci letošního Academia filmu Olomouc doprovodný seminář s názvem *Divadlo ve filmu a televizi*. Seminář proběhne ve dnech 3. – 5. 5. v prostorách Audiovizuálního centra IC UP ve Zbrojnici a bude konkrétně věnován problematice audiovizuálního záznamu divadelního představení. V programu jednotlivých dnů je zahrnuta výběrová projekce významných divadelních představení z divadel v Praze, Hradci Králové a Ostravě doplněná besedou s režiséry, kteří jsou nejen tvůrci divadelní inscenace, ale také autory filmové či televizní verze představení (*Režiséri mezi divadlem a filmem* s hosty J. A. Pitínským, V. Morávkem a R. Lipusem). V rámci projekcí bude

připomenuta i tvorba P. Lébly (*Fenomén Lébl*) a představí se také projekt audiovizuálního záznamu inscenace nominované na titul nejlepší inscenace roku 1999 – ostravské *Romance pro křídlovku*, na němž se podíleli studenti Katedry teorie a dějin dramatických umění FF UP. Projekce budou doplněny úvodním slovem a přístupné veřejnosti. Seminář uzavře celodenní konference na téma **Dokument, nebo adaptace?** s účastí divadelních a filmových tvůrců, zástupců televizních redakcí, studentů divadelní a filmové vědy z Prahy, Hradce Králové, Bratislavy a Katovic, našich divadelních historiků a teoretiků, hostů ze Slovenska, Polska a Německa.

-lat-

Přečetli jsme za vás

Ještě k citovanosti a impaktovému faktoru

– Čím důležitější je určitá vědecká práce, tím častěji je v daném oboru zpravidla citována. Kvalitu a důležitost vědeckých prací lze tedy alespoň přibližně posuzovat či měřit jejich citovaností.

– Je scientometrie pokoušející se měřit kvalitu a produktivitu vědců pomocí citací a impaktových faktorů scestná a zavádějící? Jsem přesvědčen, že nikoli:

– Pokud má někdo těch citací 1000 a jiný ve stejném období jen 20, téměř jistě to signalizuje velký rozdíl v kvalitě a produktivitě. Stejný závěr můžeme udělat pokud někdo publikuje většinou v mezinárodních časopisech s vysokým IF, kdežto jiný téměř výhradně v lokálních žurnálech s IF blízkým nule.

– Řada českých slovných profesorů, kteří jsou vahou svých titulů, zastávaných pozic v akademických institucích a dávno minulých zásluh považování veřejností za naše přední vědce, se sice pyšní dlouhými seznamy svých publikací, ale při bližším ohledání zjistíme, že 90 % z nich jsou nevýznamná abstrakta z nějakých konferencí nebo články v lokálních žurnálech typu „Časopis lékařů českých“ a že v nich prakticky vůbec nenajdeme plnohodnotné vědecké publikace v důležitých mezinárodních časopisech.

Aesculapův úsměv

Pozoroval ho

Profesor MUDr. J. Hubáček, DrSc., někdejší přednost ORL kliniky v Olomouci, sloužil v mládí svou základní vojenskou službu až na východě republiky. S radostí proto po čase přijal přeložení do Olomouce na Hradisko. Jel sem celou noc rychlíkem, přičemž stál na jedné noze – tak bylo ve vlaku plno. A když se brzy ráno hlásil u svého nového šéfa na interně na Hradisku, primář Klobec rozhodl, že MUDr. Hubáček má jít hned na svou první vizitu. Ten by se raději někde skulil a zdřímnul si, ale nešlo to jinak. A tak šel až na samém konci dlouhé vizity, občas se opřel nohou o nějakou židli a zaujímal podivné pozice opřen lehce o dveře, které měl lékařská suita. Když vizita skončila, zavolal si svou novou posilu primář Klobec a povídá dobrodružně: „Pozoroval jsem po očku ty vaše různé pozice a cviky při vizitě. Kolego, upřímně, nesloužil jste náhodou také u baletu?“

Zapsal

prof. M. Slavětinský

– Naproti tomu existují u nás mladí badatelé, kteří se vrátili z několikaletých postdoktorandských pobytů v zahraničí a mají seznamy vysoce citovaných publikací, za které by se nemuseli stydět, ani kdyby se ucházeli o místo na nějaké dobré americké univerzitě.

– Na mnohých českých univerzitách stále ještě panuje názor, že důležitý je počet publikací, a ne jejich kvalita (měřená impaktovým faktorem časopisu), takže je na tom paradoxně lépe ten, kdo má pět článků v obskurních lokálních žurnálech a deset abstrakt z konferencí, než ten, kdo má dva články v opravdu významných mezinárodních časopisech s vysokým impaktovým faktorem.

– Naši vědci by asi velmi prospělo, kdyby se zveřejňovaly seznamy dejme tomu 50–100 nejcitovanějších českých chemiků, fyziků, molekulárních a buněčných biologů a seznamy nejvýznamnějších publikací, jejichž autoři by byli čeští vědci. Zajímavé by bylo i občasné porovnání, jak jsou na tom nejcitovanější čeští vědci ve světovém srovnání.

– To, že někdo je mezi nejcitovanějšími českými chemiky, téměř jistě ukazuje, že patří k naší elitě. Zveřejňování (s velkou publicitou) citačních a publikačních úspěchů by mohlo být zvláště pro úspěšné mladé vědce důležitým veřejným oceněním jejich práce.

Z článku V. Hořejšího (Vesmír, únor 2000, str. 83) o tom, jak daňový poplatník či štedrý mecenáš pozná, jestli vědec kvalitně pracuje, nebo jen umně využívá toho, že běžný smrtelník jeho oboru nerozumí.

-mh-

Nevýhodou některých směšných myšlenek je, že jsou smělejší než jejich autor.

Na rozdíl od hlupáka, který přebírá cizí názory doslova, je vzdělanec dokáže kompilovat.

Dosáhnou-li chytrý a hloupý stejného úspěchu, je třeba obdivovat především druhého z nich.

-jas-

Ve vztahu k pravdě se lidé dělí na dvojí: ti bezcharakterní lžou – a charakterní z toho, co je pravda, říkají jenom to, co se jim hodí.

Nemůže vzlétnout, kdo odmítá přijmout riziko pádu.

-kos-